Dokumentą elektroniniu parašu
pasirašė MINDAUGAS,DOCAITIS
Data: 2026-10-27 22:08:46

Taikus žmonių judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą
VšĮ „Girių inspekcija“
Juridinio asmens kodas 306625563 | Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius | giriuinspekcija@gmail.com

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
El. paštu: info@am.lt; matas.azukas@am.lt

2026 m. spalio 27 d. Nr. GI-2026-10-27-02

PASTABOS IR PASIŪLYMAI
DĖL SOCIALINIO KLIMATO FONDO STEBĖSENOS KOMITETO SUDĖTIES IR DARBO REGLAMENTO PROJEKTŲ

TAIS Nr. 26-11674(2) |

VšĮ „Girių inspekcija“, gindama gamtos ir visuomenės interesą, teikia pastabas dėl Socialinio klimato fondo stebėsenos komiteto sudėties ir darbo reglamento. Fondo priemonės, skirtos pažeidžiamiems gyventojams, pastatų energiniam efektyvumui ir transportui, reikšmingos socialiniam teisingumui ir klimato politikos poveikiui. Todėl sprendimų priėmimas turi būti skaidrus, atviras visuomenei ir pagrįstas skirtingų teritorijų bei interesų atstovavimu. Pastabas teikiame vertindami dabartinę redakciją, ankstesnį projektą ir derinimo metu pateiktus STT argumentus.

1. Grąžinti regionų atstovavimą į Komiteto sudėtį

Ankstesnio įsakymo projekto 1.8 papunktis numatė du regionų plėtros tarybų deleguotus atstovus. Naujojoje redakcijoje šių vietų nelieka, o socialinių ir ekonominių partnerių atstovų skaičius padidinamas nuo dviejų iki keturių. Taip vietos ir regionų savivaldos interesams nelieka tiesioginio atstovavimo balsavimo teisę turinčių narių lygmeniu. Reglamento (ES) 2023/955 5 straipsnis reikalauja regionų ir vietos valdžios dalyvavimo rengiant Socialinio klimato planą; Komisijos gairių C/2025/5511 III skyriuje jų įtraukimas rekomenduojamas ir įgyvendinant planą.

Siūlome įsakymo projektą papildyti 1.10 papunkčiu: *„1.10. du regionų plėtros tarybų deleguoti atstovai, atstovaujantys skirtingiems Lietuvos regionams.“* Jeigu sudėties plėsti nenorima, prašome aiškiai pagrįsti regioninių vietų panaikinimą ir numatyti kitą nuolatinį, lygiavertį dalyvavimo sprendžiant Komiteto klausimus mechanizmą.

2. Atverti darbotvarkės iniciatyvą ir Komitetui nepriklausančioms NVO

Įsakymo projekto 1.9 papunktis numato dvi Nacionalinės NVO tarybos deleguojamas vietas, tačiau jos negali atstovauti visoms suinteresuotoms grupėms. Darbo reglamento 11.3 papunktis leidžia kviesti pilietinės visuomenės atstovus stebėtojų teisėmis, o 18 punktas klausimų įtraukimo iniciatyvą suteikia tik išvardytiems subjektams. Todėl nepriklausoma visuomeninė organizacija negali tiesiogiai pateikti motyvuoto klausimo Komitetui ir gauti argumentuoto atsakymo.

Siūlome reglamentą papildyti 18¹ punktu: *„Pilietinės visuomenės organizacijos, nepriklausančios Komitetui, gali Komiteto sekretoriatui pateikti motyvuotą pasiūlymą įtraukti klausimą į darbotvarkę. Sekretoriatas jį ne vėliau kaip per 2 darbo dienas perduoda Komiteto pirmininkui ir nariams. Pirmininkas, pasikonsultavęs su nariais, per 10 darbo dienų motyvuotai praneša pasiūlymo teikėjui, ar klausimas bus įtrauktas į artimiausią posėdį, ar numatytas kitas jo nagrinėjimo būdas.“*

3. Viešinti posėdžių darbotvarkes ir dokumentus prieš sprendimų priėmimą bei sudaryti galimybę gauti pranešimus

Reglamento 6, 35 ir 40 punktai įtvirtina viešumą ir dokumentų skelbimą APVA interneto svetainėje, tačiau 20 punkte darbotvarkės projektas iš anksto siunčiamas tik Komiteto nariams. Vien paskelbtas galutinis sprendimas neleidžia suinteresuotai visuomenei laiku pateikti informacijos ar argumentų.

Be to, vien informacijos paskelbimas svetainėje neužtikrina, kad suinteresuoti asmenys apie ją sužinos laiku. APVA jau turi naujienų prenumeratos elektroniniu paštu sistemą, todėl būtų tikslinga sudaryti galimybę atskirai užsiprenumeruoti informaciją apie Komiteto veiklą. Tai leistų visuomeninėms organizacijoms ir kitiems suinteresuotiems asmenims stebėti sprendimų priėmimą be būtinybės nuolat tikrinti interneto svetainę. Taip pat būtina atskirti Komiteto veiklos dokumentų viešinimą APVA svetainėje nuo teisės aktų projektų derinimo ir pastabų įvertinimo viešinimo TAIS.

Siūlome reglamentą papildyti 20^1 punktu:

„20^1. Komiteto sekretoriatas posėdžio darbotvarkės projektą ir viešintiną svarstymo medžiagą paskelbia APVA interneto svetainėje ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki eilinio posėdžio. Neeilinio posėdžio atveju medžiaga paskelbiama nedelsiant, kai parengiama. APVA interneto svetainėje sudaroma galimybė suinteresuotiems asmenims savanoriškai užsiprenumeruoti pranešimus elektroniniu paštu apie Komiteto posėdžių darbotvarkes, paskelbtą svarstymo medžiagą ir priimtus sprendimus. Neskelbiama tik teisės aktų saugoma informacija, nurodant jos neviešinimo teisinį pagrindą.“

Taip pat reglamento 6 punktą papildyti šiuo sakiniu:

„Kai Komiteto veikla susijusi su rengiamais ar derinamais teisės aktų projektais, informacija apie konsultavimąsi su visuomene, gautų pastabų ir pasiūlymų įvertinimą bei konsultavimosi rezultatus skelbiama ir Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 4 punktu ir 7 straipsnio 3 dalimi.“

4. Pašalinti STT nurodytas nešališkumo ir neeilinių posėdžių spragas

Reglamento 12.4–12.7 papunkčiai įpareigoja deklaruoti interesų konfliktą ir nusišalinti, bet nenustato, kas sprendžia dėl nušalinimo, jeigu narys pats nenusišalina, taip pat kaip elgtis dėl Komiteto pirmininko ar pakaitinio nario. Reglamento 21 punkte neįrašytas terminas neeiliniam posėdžiui sušaukti, nors jį gali inicijuoti ne mažiau kaip trečdalis narių. Šias spragas derinimo metu konkrečiai iškėlė Specialiųjų tyrimų tarnyba; jos svarbios ir nepasitikėjimo, ir galimo sprendimų vilkinimo prevencijai.

Siūlome papildyti 12.8 punktu: *„Kai Komiteto narys pats nenusišalina, dėl jo nušalinimo sprendžia kiti Komiteto nariai, suinteresuotam nariui nedalyvaujant klausimo svarstyme ir balsavime. Jeigu interesų konfliktas susijęs su Komiteto pirmininku, klausimui pirmininkauja pavaduotojas; jeigu su abiem – posėdyje išrenkamas interesų konflikto neturintis narys. Ši tvarka taikoma ir pakaitiniams nariams.“*

Taip pat reglamento 21 punktą papildyti šiuo sakiniu:

„Neeilinis Komiteto posėdis sušaukiamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo motyvuoto siūlymo gavimo, išskyrus atvejus, kai siūlymą pateikę nariai sutinka su vėlesne data.“

Prašome siūlymus motyvuotai įvertinti rengiant galutinę įsakymo ir reglamento redakciją. Pagal Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 5 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir 7 straipsnio 3 dalį konsultavimosi dėl teisės akto projekto duomenys bei rezultatai skelbiami TAIS. Todėl prašome šį raštą pridėti prie TAIS projekto Nr. 26-11674(2), viešai paskelbti motyvuotą pateiktų pasiūlymų įvertinimą TAIS (ne tik ministerijos ar APVA svetainėje) ir apie tai informuoti mus el. paštu giriuinspekcija@gmail.com.

Orhuso konvencijos 8 straipsnyje pabrėžiamas veiksmingas visuomenės dalyvavimas rengiant aplinkai reikšmingus norminius teisės aktus. Tikimės, kad Komiteto darbo tvarka sudarys realias sąlygas pilietinės visuomenės dalyvavimui nuo klausimų iškėlimo iki motyvuoto sprendimų priėmimo.

Pagarbiai, VšĮ „Girių inspekcija“ vadovas Mindaugas Docaitis